

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXV. Si Baro concesserit alicui feudum liberum, & francum ab omnibus vtilitatibus seudalibus, & cum pacto redimendi; non debetur laudemium, nec de prima, nec de aliis alienationibus. Domino ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

lib. 9. Abbas *conf.* 17. & *conf.* 73. & alii relati à Peregrin. *de fideicom.* art. 7. n. 10. & ultra eos Menoch. *presumpt.* 142. n. 12. lib. 4. & *conf.* 95. 5. volum. 10. per tot. & *presumpt.* 197. n. 22. eod. lib. & licet in eodem loco Peregr. omnino contrarium teneat, prout Mantica *de conseq.* lib. 2. tit. 2. n. 1. cum aliis in contrarium allegatis,

8 Opinio tamen pro usufructuario est magis communis, ut testatur Thesaur. *quæst. forens.* 19. lib. 3. per tot. & pro ea iudicavit Rota Bononiens. apud Benintend. *decis. ult.* n. 10. Maynard. lib. 3. c. 40. & per Rotam Florent. apud Tusch. in verb. *usufructuarius*, *concl.* 309. n. 9. & in verb. *legatum*, *conclus.* 60. n. 4. ubi dicit, Senatum Mediolanen. item illam inter potètes existentem, & in qua valentissimi Advocati hinc inde scripserunt, non determinasse; & interim usufructuariam gavilam esse semper usufructu, lite nunquam finita in Senatu Mediolan.

9 Et licet Thesaurus loco citato, asserat Senatum pro hærede pronunciasse contra usufructuariam, id fuit propter conjecturas, quæ in casu per eum relato militabant. Hæredem equidem in casu proposito, propter rationes & auctoritates hinc inde deductas nisi ex verbis testamenti fuisset desumpta conjectura voluntatis: ¶ dum Agnesia legatum usufructum omnium bonorum marito fecit francum & liberum ab omni ære alieno, legatis, & aliis oneribus hæreditariis: quod idem est ac si dixisset se nolle per quæcunque legata & onera hæreditatis usufructum marito legatum ullam pari diminutionem, ex traditis per Surd. *confil.* 218. n. 9. & 10. Ruin. *conf.* 41. vol. 2. Cravet. *conf.* 563. n. 1.

11 Cum itaque bona fideicommissaria sint tanquam æs alienum, & sint de oneribus hæreditatis, ut decidunt Cavalcan. *loc. cit.* Peguer. *dicto conf.* 123. Rota *decis.* 375. part. 1. recent. conclusum fuit usufructum legatum non debere minui per directionem bonorum fideicommissariorum ab hæreditate legatis, & per consequens comprehendi in legato usufructus.

12 Contra hæredem aderat regula generalis, quod fructus quos hæres percipit in falcidiam imputare tenetur. Peregr. *de fideicom.* art. 49. n. 50. quod procedit etiam si hæres sit de liberis primi gradus. Mantica *de conseq.* lib. 7. tit. 2. n. 12.

13 Tamen præmissa debent intelligi de fructibus quos hæres percipit ex bonis legatis, sed non de iis quos percipit ex hæreditate, quos in falcidiam imputare non tenetur; cum illos jure proprio, & tanquam suos percipiat, l. in ratione 30. in illis verbis: Quomodo ad hæredis lucrum pertinent fructus: & ibi, quorum nihil in rationem legis falcid. cadit, ff. ad leg. falcid. Grass. in §. falcidia, q. 18. Cujac. ad l. qui quadragesima 87. §. qui ducenta, ff. ad leg. falcid.

14 Cancr. lib. 1. var. resol. cap. 2. n. 24. aliàs 76. ¶ Ratio est, quia non idem obtinet circa falcidiam, quod in Trebellianica: in hanc enim omnia imputantur quæ ex judicio testatoris capiuntur, etiam si non jure institutionis; in falcidiam verò, quod iure institutionis capitur duntaxat: fructus autem non eo jure capiuntur, sed jure domini.

15 Fructus igitur ex hæreditate perceptos non imputantur hæres in falcidiam: quia oportet quod hæres quartam suam cum illis fructibus sibi præcipuam habeat, l. quod de bonis, §. fructus, & ibi Bart. & alii, ff. ad leg. falcid. Ex legatis verò, si quid perceptum esse prætendatur, per legatarios probandum est; non enim tenetur hæres negotiari ex pecunia hæreditaria; pecunia autem pecuniam non generat. Castr. d. §. qui

16 ducenta, vers. ad contrarium, ¶ ubi quod si probaretur hæredem percepisse usuras ex pecuniis legatis, Tom. I. Pars II.

locus esset imputationi dictarum usurarum in falcidiam. Rip. in l. fideicommissariam, n. 52. in fin. ff. ad Senatusconsult. Trebellianum. Sed si non probatum fuerit hæredem fructus ex pecunia percepisse, non tenebitur ad imputationem fructuum, quos non accepit. ¶ Et sic hæres semper potest dicere se tenuisse pecuniam otiosam, ideoque non teneri ad aliquas usuras in falcidiam imputandas. Castren. *conf.* 125. Viso testamento Ambrosii, col. 2. ad med. versic. in quibus patet, & ante num. 2. vers. potest ergo dicere, lib. 1. quem citat & sequitur Gratian. *discept. forens.* cap. 400. num. 31.

CAPVT. LXXV.

Si Baro concesserit alicui feudum liberum & francum ab omnibus utilitatibus feudali- bus, & cum pacto redimendi, non debetur laudimium, nec de prima, nec de aliis alienationibus. Domino autem redimendo, debent in primis investito restitui omnia melioramenta per ipsum facta, etiam à Castro separata, si ad usum Castri facta sint, præsertim stante clausula in pacto redemptivo apposita, solutis prius melioramentis, & edificiis quibuscunque.

S V M M A R I V M.

- 1 Feudum concessum francum ab omnibus utilitatibus feudali- bus, francum est à laudimio, sed non à fidelitate.
- 2 Laudimium inter utilitates feudales recensendum est.
- 3 Laudimium est utilitas ex re, vel propter rem proveniens.
- 4 Ex alienationibus feudi translati per Dominum cum pacto redimendi, nullum debetur laudimium.
- 5 Per quancunque immunitatem quavis generaliter concessam, non censetur quis exemptus à solutione laudimii.
- 6 Fallit quando in Feudatarium fuit translatum omne dominium, cum clausulis immunitatem importantibus.
- 7 In materia laudimiorum, magna est differentia inter feudum, & emphyteusim, nec semper licet inferre ab uno ad aliud.
- 8 Laudimium esse feudi obventionem extrinsecam voluit Surdus.
- 9 Sed contrarium verius esse ostenditur.
- 10 Laudimia continentur in legato usufructus, & pertinent ad conductores fructuum redimendum.
- 11 Immunitas ob numerum duodecim liberorum non eximit à solutione laudimiorum.
- 12 Laudimium seu relevium non solvitur ex mutatione manus dominantis, sed servientis.
- 13 Stante clausula, solutis prius, &c. debet omnino præcedere solutio.
- 14 Quoties feudum devolvitur ad Dominum sine culpa Vassalli, debent illi in primis restitui expensæ meliorationum.
- 15 Sufficit meliorationes factas fuisse in territorio, quavis non fuerint factæ in Castro; illas enim Dominus redimens resarcire tenetur.

- 16 *Castri appellatione etiam territorium continetur.*
 17 *Quando agitur de re universali, veluti de Castro, datur retentio totius pro melioramentis in una re factis.*
 18 *Edificia facta ad usum Castri in loco vicino, restituentur sunt per Dominum retinere volentem.*
 19 *Quando agitur de re universali, vel de pluribus rebus connexis, una re meliorata, omnes retineri possunt, donec aestimatio melioramentorum restituitur.*

Emplorem jurisdictionis à laudimii solutione liberandum esse respondi ex iis quæ in facto proponebantur, cum venditor eâ lege vendiderit, ut emptor & ejus successores fidem & homagium Domino Baroni & ejus successoribus præstare tenerentur in qualibet mutatione, abique eo quod solverent aliquas utilitates feudales, attenta facultate perpetuò redimendi, Domino Baroni concessa in eodem contractu. ¶ Quia cum feudum venditum fuerit francum, non solum à servitiis, sed etiam ab omnibus utilitatibus feudalibus: sequitur non esse quidem francum à fidelitate & homagio, sed esse immune à præstatione laudimii, quod est commodum pecuniarium, ut explicat Amed. à Pont. q. 18. *laudimial. num. 1. & seqq. & n. 13. & 15.* ¶ Quod enim laudimium dicitur utilitas feudalis, indubitatum est: cum sit loco fructuum feudi, unde & ad usufructuarium pertinet. 2 *Peregrin. de fideicom. art. 10. n. 6.* ¶ Et vocatur utilitas ex re, vel propter rem proveniens. *Clar. in §. emphyteusis, quest. 23. n. 5.* Pacif. *de salvian. interd. in spec. 3. cap. 4. n. 360.* Faber *in Cod. tit. de jur. emphyt. definit. 4. rationem reddens*, quia fructuum nomine continentur omnes præstationes, & obventiones: laudimiorum autem solvendorum obligatio ex re ipsa proficiscitur, & ex ipsius alienatione, & transiitione debetur.

Imò quanvis nihil fuisset conventum in dicto contractu de exemptione à solutione utilitatum feudalium; nihilominus tamen dictum feudum cessante pacto in contrarium, esset immune à laudimio, attenta facultate perpetuò redimendi in eodem contractu contentâ. ¶ Laudimium siquidem non debetur pro alienatione rerum, quas ipsemet Dominus concessit cum pacto redimendi; quia licet ex alienationibus quæ fiunt post primam alienationem perpetuam, de jure laudimium debeatur ratione domini directi, quod retinetur per concedentem, translatò duntaxat utili in concessione; secus tamen est quando concessio sit cum facultate redimendi; tunc enim, quia contractus dicitur potius emptio & venditio, per quem translatus fuit dominium, tam utile, quàm directum, nullum debetur laudimium. *Burg. in tract. de laudim. part. 1. in spec. 5. n. 25.*

5 Et quanvis per quamcunque immunitatem generaliter concessam, nunquam censetur comprehensa immunitas à solutione laudimii, ex notatis per Menoch. *conf. 297. n. 24.* Gratian. *discept. forens. c. 377. n. 11.* ¶ Tamen hoc non procedit, quando concessio facta fuit per modum venditionis, & translatus fuit tam utile quàm directum dominium, cum pactis immunitatis ab omnibus oneribus feudalibus, ut superius ostensum fuit, n. 4.

7 Et in materia laudimiorum magna est differentia inter feudum & emphyteusim, nec ab uno ad aliud in materia ista argumentum valet: quia in emphyteusi laudimium debetur, ex dispositione l. fin. *Cod. de jur. emphyt.* in feudo autem non debetur laudimium nisi ex pacto, vel consuetudine; & ideo in feudis pacta quæ eximunt Vassallum à præstatione

laudimiorum, amplam & favorabilem recipiunt interpretationem. *Rosental de feud. cap. 6. conclus. 66. n. 6.* Ergo cum Menochius & Gratianus loquantur de emphyteusi, non licet ab ea arguere ad feudum de quo agitur.

¶ Quanvis etiam *Surd. decis. 200. n. 2. & 5.* dicat 8 laudimium non esse onus feudi, sed quandam præstationem extrinsecam; tamen contrarium verius esse supra ostendimus, cum proficiscatur ex re ipsa, & ex translatione domini rei feudalis ducat originem: ideo fructuum & emolumentorum feudi appellatione continentur. *Faber d. tit. de jur. emphyt. definit. 4. Amed. quest. laudim. 20. n. 5.* ¶ ubi dicit laudimium 9 pertinere ad conductorem reddituum & emolumentorum feudalium, & in legato usufructus laudimia & relevia comprehendere; cum sint obventiones feudales. *Sola in consit. Sabaud. tit. de jur. emphyt. decreti in casibus, 1. part. gloss. 1. n. 33.* *Blancard. in notis. laudim. not. 20.* ¶ ubi quæstionem in utramque partem examinat, tandemque concludit, laudimia ob rem ipsam & ex re deberi. Quod etiam concludit *Hodiern. ad Surd. decis. 31. n. 32. & 33.* *Camil. de Medic. consil. 18. n. 3. & seqq.*

Verum quidem est, quod si simpliciter immunitas 11 alicui fuerit concessa, veluti ob numerum duodecim liberorum, aliâque similem causam, non censetur comprehensa immunitas à laudimio: secus est, cum concessio facta fuerit de feudo, cum exemptione ab omnibus immunitatibus feudalibus, ut supra ostensum est, *num. 5. & 6.*

Et præmissa multò magis locum habent, stante conventionem quod in qualibet mutatione solveretur unum par calcarium pro omnibus juribus relevii, & utilitatibus feudalibus; cum verba illa non possint referri ad aliam mutationem quàm ad mutationem possessoris. ¶ Relevium enim (quod in materia feudali confunditur cum laudimio) non solvitur ob mutationem manus dominantis, sed manus servientis. *Rosental de feud. c. 6. n. 7. & in gloss. litera G.* Clara igitur est conventio, quod solutione unius paris calcarium, novus possessor eximatur à solutione relevii seu laudimii: quæ duo pro eodem sumi, probatur ex traditionis per *Rosental. d. c. 6. conclus. 66.*

His omnibus consideratis rationibus, Dominus Baro confugit ad pactum redemptivum, cui possessor resistere non potuit, sed opposuit de melioramentis de quibus constabat saltem in genere: sed quæstio erat de ædificiis, quæ possessor fecerat extra Castrum, in ipso tamen feudi territorio. ¶ Quæ possessori in 13 primis restituenda esse dixi, propter verba pacti redemptivi, *solutis prius melioramentis ædificiorum, & omnibus sumptibus, & loyauz costs, &c.* cum verba illa conditionem importent, quæ ante executionem in primis verificanda est per actuale melioramentorum solutionem. *Mastril. dec. 98.* *Pacif. de salvian. interd. in spec. 2. c. 2. n. 257.* Imò etiam cessante pacto, quoties feudum devolvitur ad Dominum, sine culpa Vassalli, Dominus tenetur illi restituere omnes expensas factas in ædificiis, siue illæ consistant in faciendo, siue in reficiendo. *Rosental de feud. c. 10. concl. 43. n. 51.* *Clar. in §. feudum, q. 81. n. 1.* *Guid. Pap. dec. 169. n. 1.*

Neque interest, quod expensæ ædificiorum non fuerint factæ in ipso Castro: Quia sufficit illas fuisse factas in territorio; cum pactum loquatur de melioramentis & ædificiis factis *en ladie terre.* ¶ Et tamen 16 quanvis facta fuisset duntaxat mentio Castri, comprehensum etiam fuisset territorium. *Cancer. lib. 3. var. resol. c. 13. de jurib. Castri. n. 23.* & dum agitur de re 17 universalis, prout est Castrum, datur retentio totius pro melioramentis factis in una parte. *Peregr. de fideicom. art. 50.*

- 18 *art. 50. num. 69.* † Immo quod plus est, si ædificium factum fuerit per Vassallum in loco separato à terra vendita, illi tamen vicino, & ad usum & commoditatem rei venditæ; facta redemptione Castri, debet etiam redimi istud ædificium, quanvis videatur separatum: cum in effectu sit de pertinentiis Castri. Abbas *conf. 62. in 4. dubio, vol. 2.* ubi loquitur de quadam controversia, quæ erat inter Ducem Austriæ, & Ducem Burgundiæ in simili casu. Et conferunt tradita per Marescot. *lib. 1. var. resol. c. 112. num. 26.*
- 19 & 27. † Vbi quod quando agitur de re universali, vel de duabus particularibus invicem connexis, si una res fuerit meliorata, omnes retineri possunt, donec melioramenta fuerint restituta. Illustriss. D. Argel. *de legit. contradiç. q. 20. art. 3. per totum*, ubi ita resolvit, & optime explicat.

- 14 *Turpitude expressa vitiat contractum ipso jure, tacita vero, ope duntaxat exceptionis.*
- 15 *Minuscula tutori gratuita & sine conventionione precedenti data, non repetuntur conditione ob turpem causam: secus est, si agatur de muneribus magni valoris.*

Mater vidua non potuit obtinere dilationem solutionis duodecim millium scutorum filia suæ dum nuberet legatorum: Quia cum ex testamento mariti gratis restituere teneretur, nihil commodi ex tali restitutione consequi potest, per text. in l. final. vers. quod si ut id quod ex testamento, ff. de condiç. ob turpem causam, ubi quod sic promissum repetitur conditione ob turpem causam, cum actio ex testamento sit stricti juris, ut ibi per DD. Nam in actionibus bonæ fidei, datur repetitio, vel actio ex contractu seu primeva, vel conditione ob turpem causam.

Tantò magis, quia dicta vidua erat tutrix filia suæ, & per consequens nullum lucrum ex tutela quomodolibet habere poterat; cum officium tutoris sit gratuitum. *Surd. de alim. tit. 1. q. 47. n. 7.* ubi quod si quid lucratur tutor ex tutela, datur adversus ipsum condiçtio ob turpem causam. *Gratian. discept. 9. 19. num. 6.* & 7. ubi quod ne quid minimum capere potest. *Gutier. de tutel. part. 3. cap. 2. n. 1.*

Et propius accedendo ad casum nostrum, adest decis. apud Maltrill. 63. quæ determinat tutricem nihil utilitatis ex matrimonio pupillæ suæ consequi posse, & fusè comprobatur Fontan. *de pact. nuptial. p. 2. claus. 5. glos. 7. n. 1.* & segg. ubi etiam ostendit hoc casu locum esse condiçtioni ob turpem causam.

Et quanvis nihil datum tutrici videatur; tamen cum solutioni legati, quod purè præstari debebat, adjectum fuerit tempus quadriennii, certum est quod minus solvisse dicitur, qui minus tempore solvit propter commoditatem & intercursum medii temporis, sed si uxori, cum ibi notat, *Instit. de legat. §. plus autem. Instit. de actionibus.* † Et in materia condiçtionis ob turpem causam, idem est recipere & retinere. *Alex. in l. fin. ff. de condiç. ob turpem causam, n. 2.* & ibi las. & alii. † Et in individuo de retentione facta propter dotem constitutam, tradit *Lup. in cap. per vestras, de donat. inter vir. & ux. in 3. notab. §. 3. n. 25. fol. mibi 87.* & in quolibet alio recipiente, vel retinente pro eo quod gratis facere teneretur, tradit *Hypolit. de Matril. singul. 432.*

Et quanvis etiam *Natta conf. 76.* existimaverit condiçtionem illam ob turpem causam non habere locum adversus parentes nuptui filias suas tradentes; tamen *Natta* loquitur per verbum *crederem*, & videtur se restringere ad patrem, in cuius arbitrio erat minorem dotem constituere, si voluisset: & præterea adversus *Nattam* adest punctualis decisio *Lup. in d. 3. notab. §. 3. à n. 21. usque ad 26.* & *Gutier. de tutel. part. 2. cap. 1. n. 10. in fine.*

Opponebatur doctrina *Relei*, quem sequitur *Ioan. Andr. in Addit. ad Speculatorem, in tit. de re judic. §. generalia, ad num. 23. lit. G.* ubi distinguit utrum maritus tutori pro suo matrimonio solum sponte contulerit; an verò tutor extorserit. Si extorserit, distinguit inter magna & parva munera: sed si sponte contulerit; tunc existimat, si magna, sive modica sint munera, non teneri tutorem, maxime si perfectò jam matrimonio data sint.

Sed respondetur, nullam ex istis propositionibus subsistere. Nam quod attinet ad primam propositionem, verum est Doctores distinguere duplicem turpitudinem, unam expressam, aliam tacitam. Expressa est, quando dictum est, *do vel remitto tibi talem rem, vel*

CAPVT LXXVI.

Mater debetrix filia in summa satis notabili, extorsit à futuro ejus marito ad illius nuptias aspirante dilationem quadriennii, qua durante, ad fructus minimè teneretur. Dubitatur, utrum ad collocandam matrimonio filiam, hanc commoditatem obtinere poterit? Et an sit locus rescissioni hujusmodi promissionis, & præsertim si mater sit tutrix filia suæ.

SUMMARIVM.

- 1 Mater tutrix testamentaria filia suæ, si aliquid utilitatis consequatur pro collocanda filia in matrimonio, tenetur illud restituere conditione ob turpem causam.
- 2 Tutrix in tutela nullum commodum regulariter percipere potest, cum tutoris officium debeat esse gratuitum.
- 3 Et nominatim ex matrimonio sua pupilla, tutrix nihil commodi recipere potest.
- 4 Idem est tutori pro matrimonio aliquid solvi, & dilationem ad solvendam summam notabilem concedi.
- 5 In materia condiçtionis ob turpem causam, pro eodem reputantur recipere, & retinere.
- 6 Retentio facta per tutorem, ut matrimonio pupilla consentiat, subiacet condiçtioni ob turpem causam.
- 7 Expenditur consil. *Natta 76.* ubi vult parentes pro maritanda filia non prohiberi aliquid recipere.
- 8 Consideranda sunt in hac questione circumstantia, utrum quid tutori sponte datum fuerit, an per extorsionem obtentum, & an in magna, vel parva quantitate.
- 9 Turpitude duplex est, una expressa, alia tacita.
- 10 Tacita turpitude colligitur ex actu respectu vitæ.
- 11 Si alicui promitto centum, & statim sequatur plagium, illud presumitur factum in executionem promissionis.
- 12 Obligatio facta ex turpi causa non valet, sive turpido sit expressa, sive tacita.
- 13 Si causa turpitudinis sit de præterito, is qui sciens solvit, donare videtur; ideo repetitioni locus non est.